

Tertius de anima.

potest exire in actu nisi per conversionem ad fantasmata ut postea dicitur unde in intellectu possibili primum tria sunt scilicet species actus intelligendi et habitus. Ad primum intellectus possibilis non concurredit sed bene ad secundum cum specie et ad 3m. cum actu suo. Dicendum ergo quod causa partialis aliquando est imperfectio et sic patet ad primum Nec inconvenit non viuum esse causam partiam vite quia sol generat hominem.

Ad 2m. patet per idem vel dicitur quod non semper forma perfectio potest in perfectiore effectu quia homo potest producere hominem et tamen angelus non potest producere angelum. **S. T. I. part. q. 79 ar. 5. ad. 3.** dicit quod agens est nobilior patiente si ad idem actio et passio referentur non autem semper si ad diversa intellectus est autem vis passiva respectu totius entis universalis et per hoc propter solutionem ad argumentum in oppositum **A**d tertium p3 quod hic loquimur de intellectu humano et argumentum non est contra opinionem nostram Sed virum actus credendi producatur ab intellectu cuiuslibet aliqua specie vel potius eliciatur sine specie ab actu fidei. **Dicendum** quod in omni actu oportet intellectum se convertere ad fantasmata et sic species concurrunt.

Per hec patet ad quartum quintum et sextum Eadem enim potentia activa non est passiva respectu eiusdem Nec species intelligibilis posset produci nisi ponatur intellectus agens ut dicitur

Ad 7m. patet ex predictis quod species non est causa totalis quia in principio de anima dicitur quia est principium actionum suorum operationum.

Ad octauum dicitur quod ignis per suam potentiam est causa unius effectus quia calor quodammodo facit unum cum igne. Nec producitur ab intellectu et species quasi a causa per accidens sed quasi a causa subordinata.

Ad 9m. dicitur quod nichil agit in se ipsum quasi causa totalis efficiens et secundum eandem potentiam sed bene tanquam causa partialis et hoc modo explicantur omnes illae auctoritates Nec inconvenit secundum diversa oppositas relationes esse in eodem ut quando animal mouet se. Tunc enim si eo est relatio mouentis ad motum et quandoque ambulatio est causa et effectus sanitatis.

Ad decimum satis dictum est supra de sensu nec diverse intellectiones sunt ab eodem principio totali quia per aliam speciem intelligimus hominem et per aliam speciem intelligimus animalia. Secundo dicitur quod non incident diversos actus esse ab eodem principio totali quia voluntas potest esse causa oppositarum volitionum et ideo argumentum superius factum non necessario concludit quo probatur intellectum se solo non causare quamlibet cognitionem quia tunc esset virtutis infinite. Contra non sequitur ad unam volitionem requiritur aliqua perfectio et ad aliam volitionem alterius rationis requiriatur tanta perfectio vel maior ergo quod potest producere haec et illa est perfectio quod producere ista in se habet infinitas tales in sua potestate est in finite perfectio nis sicut non sequitur potest producere infinitos calores ergo est infinite perfectius.

Item illud argumentum equaliter curret de causa partiali et de causa totali. Quidam instant quia dictum est quod in eodem sunt relationes opposite quia

idem agit in se. Contra tunc idem esset in actu et in potentia. Forte dicas quod est in actu virtuali et in potentia ad actu formalem. Contra efficiens est causa extirpata causa activa est principium transmutandi aliud in quantum aliud ergo nichil agit in se. Forte dicas quod aliud non importat aliam rem sed aliam formalem rationem. Contra alicatas rationis formalis non facit aliud quia tunc bonitas dei esset aliud a sua scientia quod secundum multos habet aliam rationem formalem. De his dicitur postea de voluntate. Sed dubitatur cui intelligere sit actus intellectus quare phys dicit quod est pati. Et virum intellectus possibilis debeat dici intellectus passivus. **Dicendum** secundum aliquos quod intelligere dicitur pati quia per aliquam qualitatem dicamus intelligere hoc non est propter hoc illam producimus unde si a solo deo in nobis produceretur per eam diceremur intelligere. Sed contra intelligere essentialiter est actus intellectus unde si beatitudo poneretur in lapide per hoc quod reciparet non diceretur beatus ideo dicitur ut supra de feso. Secundo quod intellectus non debet dici potentia activa quia de se non agit sed requirit species ex parte sui et per hoc differimus ab aliis qui ponunt species ratione obiecti tantum et differt intellectus a feso que per accidens patitur passione corruptiva ratione scilicet organi sed nonne intellectus impeditur lesu organo dico quod sic.

Dubitatur. An intellectus possibilis fit pura potentia in genere intelligibilium sicut materia prima in genere corporalium. Videtur quod non quia accidens non recipitur nisi in aliquo existente sed species intelligibilis recipitur in intellectu vel anima per intellectum ergo anima secundum quod recipit species intelligibiles non est pura potentiale. **Dicendum** quod anima nullam intellectionem potest producere nisi primo acquirat speciem quia non sunt sibi concretae. Et ideo dicitur pura potentia que determinatur per species et non solum per fantasmata. **S**ed contra intellectus dicit magnam perfectionem et est pars animae que est actus ergo non est pura potentia absolute sed tantum in genere intelligibilium sicut oculus est pura potentia in genere colorum. Notandum secundum **S. T. I. part. q. 76. ar. 2. ad 2m.** quod aliqui dixerunt intellectum passivum esse appetitum sensitum in quo sunt passiones. Alioquin quod est potentia cogitativa. **S**ed intellectus possibilis potest dici passivus modo patiens

Quartum sic proceditur. videtur quod non sit necesse ponere intellectum agentem quia intellectus possibilis de se non immaterialis sed immaterialitas ictus auctoritatis est ratio intelligendi ergo intellectus possibilis ex sua immaterialitate se solo producit intellectionem. Sed contra est aristoteles in 3o. de anima quia cum in omni natura sit agens et id quod est in potentia oportet hec duo in anima esse quorum alterum est intellectus agens et alterum intellectus possibilis.

Respondeo dicendum secundum **S. T. I. par. q. 79.** secundum opinionem platonis nulla necessitas erat ponere intellectum agentem ad faciendum intelligentiam in actu nisi forte ad prebendum lumen